Natuurtoets

Netversterking Noordoost Nederland 110kV

Locatie 3) Aanpassing masten 092-152-094

projectnummer 479579
definitief revisie 00
13 december 2022

Understanding today.
Improving tomorrow.

Natuurtoets

Netversterking Noordoost Nederland 110kV

Locatie 3) Aanpassing masten 092-152-094

projectnummer 479579
documentnummer 479579-NT-L3-01
definitief revisie 00
13 december 2022

Auteur
AW

Opdrachtgever
TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Antea Group is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Gecontroleerd
PdH

datum	beschrijving	vrijgave
December 2022	definitief	R.S.R

Inhoudsopgave

		Blz.
1	**Inleiding**	**1**
1.1	Aanleiding & planvoornemen	1
1.2	Scope	1
1.3	Doel	5
1.4	Leeswijzer	5
2	**Effectbeschrijving en -beoordeling**	**6**
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	8
2.3.2	Vogels	8
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	11
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	12
2.3.5	Amfibieën	18
2.3.6	Zorgplicht	19
2.4	Natura 2000	19
2.5	NNN en natuur buiten NNN	20
2.6	Overig provinciaal beleid Drenthe	22
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	23
3	**Conclusie & advies**	**24**
3.1	Soortbescherming	24
3.1.1	Zorgplicht	26
3.2	Natura 2000	26
3.3	NNN en natuur buiten NNN	27
3.4	Overig provinciaal beleid	27
3.5	Beschermde houtopstanden Wnb	27
Literatuurlijst		**28**
Bijlage 1 Wettelijk kader		
Bijlage 2 Methodiek natuurtoets		

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Om capaciteitsknelpunten in het huidige elektriciteitsnet op te lossen en in de toekomst te voorkomen, gaat TenneT het hoogspanningsnet in onder andere Groningen en Drenthe verzwaren. Onderdeel van deze netversterking vormt het versterken van de bestaande 110kV-verbinding 'Zwolle-Meeden' tussen masten 097 en 201. Dit om te zorgen voor een goede aan- en afvoer van elektriciteit van het (verstopte) onderliggende 110kV-hoogspanningsnet op het hoofdnet (380kV). Aanpassing en/of verzwaring van verschillende masten, opstijgpunten en verbindingen op dit deel van het tracé is daarom nodig.

In opdracht van TenneT TSO B.V. voert Antea Group diverse veld- en bodemonderzoeken uit ten behoeve voor het project Netversterking Noordoost Nederland 110kV (NNON). Dit rapport omvat de resultaten van de natuurtoets.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

1.2 Scope

De scope van het project is verdeeld in de volgende vijf locaties, afgebeeld in figuur 1.1:

- Locatie 1:
  1. Aanpassen bestaande inlussing mast 097
- Locatie 2:
  2a. Aanpassen mast 146
  2b. Verzwaring verbinding (kabeltracé) mast 146 naar EMW110
- Locatie 3:
  3a. Aanpassen mast 152 en aanpassen opstijgpunten mast 092 en 094
  3b. Verkabeling (kabeltracé) mast 092 – 152 – 094
- Locatie 4:
  4a. Uitbreiding station MSKZ110
  4b. Amoveren mast 1 (portaal)
  4c. Verkabeling (kabeltracé) mast 181 naar station MSKZ110
  4d. Aanpassing mast 181
  4e. Verkabeling (kabeltracé) mast 181 – station MSK 110
- Locatie 5:
  5a. Locatie mast 081 en 201. Er worden opstijgpunten voor de elektriciteitskabels gerealiseerd.
  5b. Realiseren nieuw kabeltracé mast 201 naar mast 081

Voorliggend rapport heeft betrekking op locatie 3 (masten 092-152-094). De ligging van deze locatie is afgebeeld in figuur 1.2 en 1.3. De locatie is gelegen in de gemeente Emmen (provincie Drenthe).

Voor deze locatie zijn de volgende onderdelen en werkzaamheden voorzien:

- 3a. Aanpassen mast 152 en locatie mast 092 en 094
- 3b. Verkabeling (kabeltracé) mast 092 – 152 – 094

Het is nog niet bekend wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd. Op deze locatie hoeven geen bomen/struiken gekapt te worden. Ook hoeven geen watergangen gedempt te worden.

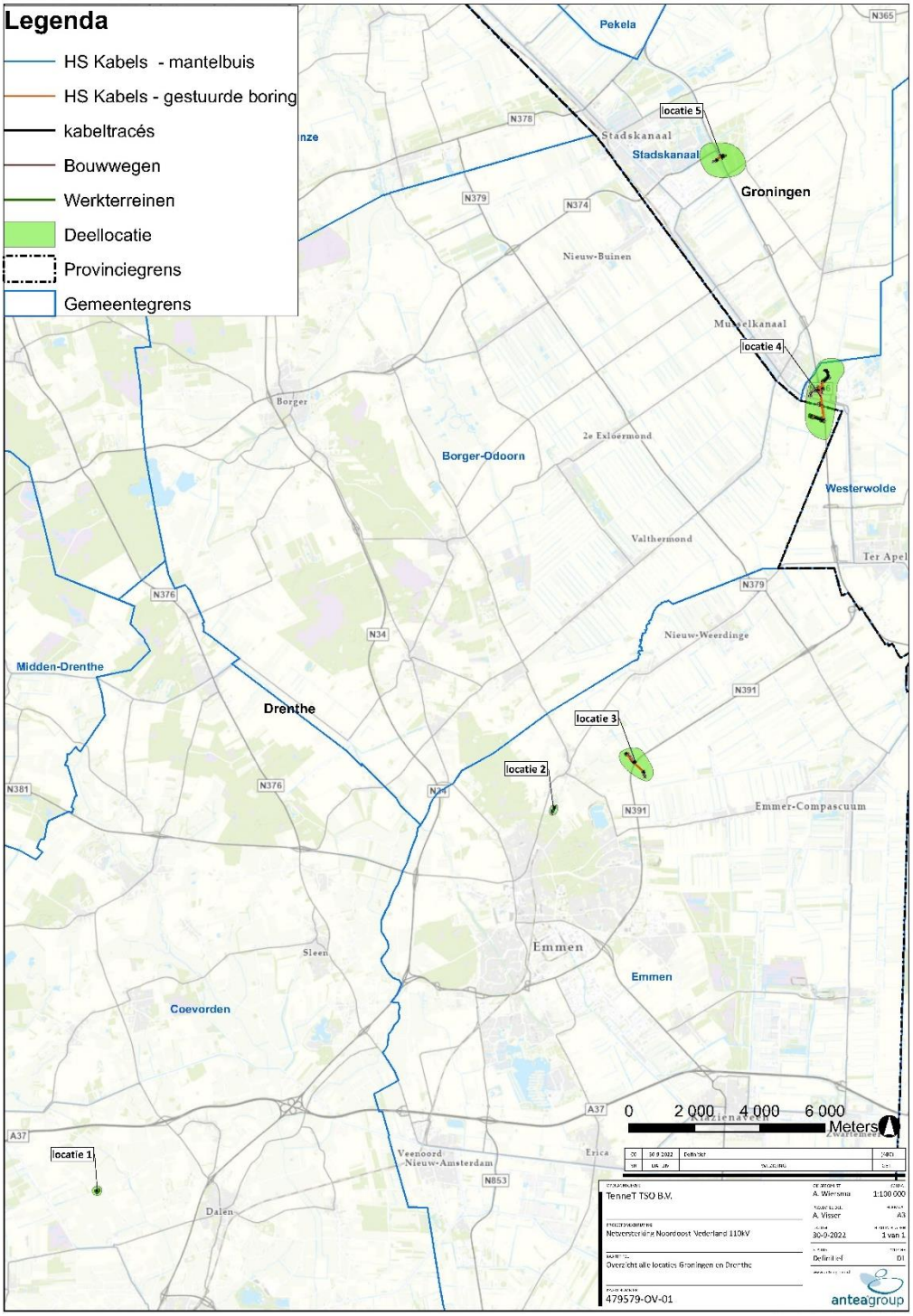

Figuur 1.1. Regionale ligging van de planlocaties binnen het project Netversterking Noordoost-Nederland. Bron achtergrond: ESRI luchtfoto, 2021.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron achtergrond: ESRI, Luchtfoto

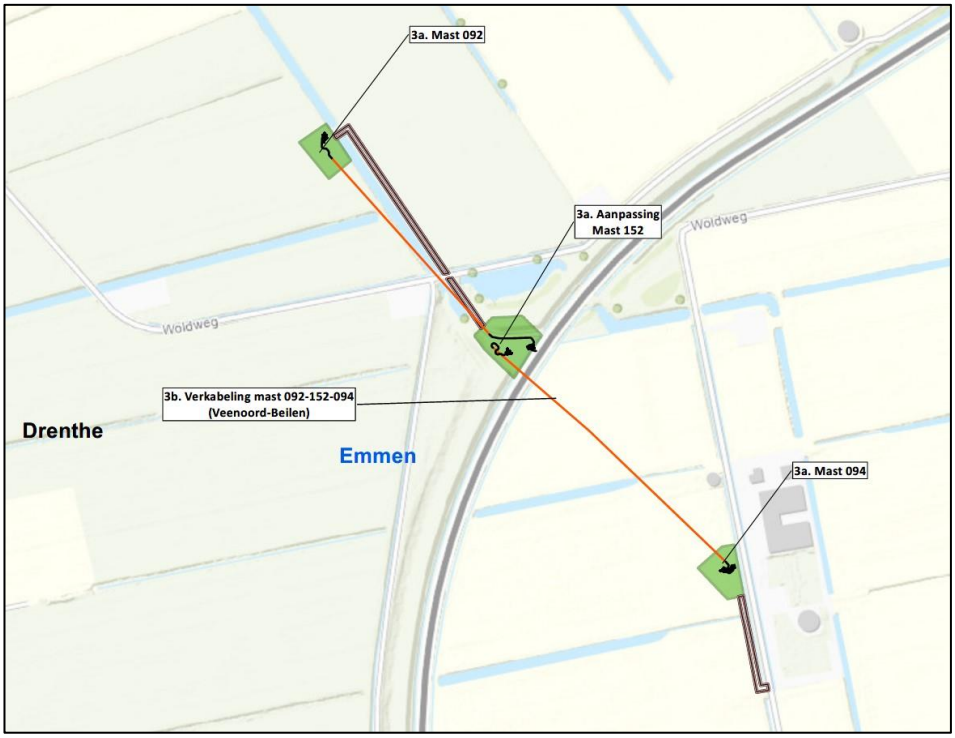

Figuur 1.3. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron achtergrond: ESRI, Topo RD.

1.3 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.4 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2 Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Drenthe en beschermde houtopstanden.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 7 oktober 2022 is vanaf circa 15:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecoloog van Antea Group bij geheel bewolkt weer, windkracht 5 bft en een temperatuur van circa 13°C (KNMI, 2022). Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Hierbij is het perceel met de mast visueel bekeken en zijn de hoogspanningsmasten en wateren in het plangebied met een verrijkeker geïnspecteerd op onder andere aanwezigheid van broedvogelnesten. Daarnaast zijn de wateren bemonsterd met een RAVON-schepnet.

Het plangebied ligt op circa 2 km ten noorden van Emmen en bestaat uit drie mastlocaties en een hoogspanningstracé tussen deze masten. Het tracé loopt grotendeels door landbouwgebied en kruist de provinciale weg N391.

De noordelijke mast staat op circa 200 m ten noorden van de Woldweg. De mast staat direct naast een watergang in een maïsperceel. Een tijdelijke werkweg naar deze mast komt te liggen in een graslandperceel en het maïsperceel en sluit aan op de Woldweg.
De middelste mast staat tussen de provinciale weg N391 en de Woldweg op een stuk grond met lage kruidenrijke vegetatie en grassen. Via een verhard pad is deze locatie verbonden met de Woldweg. Dit pad zal als tijdelijke werkweg fungeren. Rondom deze mast bevindt zich een grondwal welke enkele meters hoger ligt dan het terrein waarop de mast staat. Achter deze grondwal is ruigte aanwezig bestaande uit struiken en bomen. Ten noorden van deze ruigte zijn twee plassen gelegen welke omzoomd zijn met bomen en struiken.
De meest zuidelijke mast staat ten westen van de Weerdinger-Erfscheidenveen in een maïsperceel. In het maisperceel is een tijdelijke werkweg voorzien.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Er worden rijplaten in landbouwpercelen aangebracht om de werkterreinen te kunnen bereiken;

- Er worden graafwerkzaamheden in de bodem ter plaatse van de werkputten uitgevoerd waardoor de vegetatie wordt aangetast;
- Er wordt mogelijk (tijdelijke) verlichting geplaatst;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Aangezien het plangebied in agrarisch gebied gelegen is en het verspreidingsgebied van beschermde soorten reptielen, vissen en insecten niet tot aan het plangebied loopt kunnen deze soortgroepen op voorhand worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat om broedvogels, vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Havik	4
Huismus	2
Ooievaar	3
Ransuil	4
Roek	2
Slechtvalk	3

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten

(zoals buizerd en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals huismus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals kerkuil en ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de omgeving van) het plangebied geen soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet aangetroffen. Echter door het dichte bladerdek van de bomen kan de aanwezigheid ervan niet uitgesloten worden.

Op circa 65 m van de zuidelijke mast staan twee schuren waarin de huismus kan broeden. Aangezien soorten als de huismus goed zijn aangepast aan menselijke verstoringsbronnen is extra verstoring door de werkzaamheden op voorhand uitgesloten. Bovendien is de afstand van het plangebied tot de schuren en het bijbehorende erf relatief groot.
Verder staan in de omgeving van het plangebied geen gebouwen waarin jaarrond beschermde soorten zoals huismus en gierzwaluw kunnen broeden.
Daarnaast zijn tijdens het terreinbezoek geen nestplaatsen in de hoogspanningsmasten gevonden, bijvoorbeeld van slechtvalk of ooievaar.

Jaarrond beschermde soorten vallen onder de bescherming van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), welke is verwerkt in de Wnb. Indien er jaarrond nesten aanwezig zijn, kunnen broedgevallen worden verstoord gedurende het broedseizoen. Dit is in overtreding met de gestelde verbodsbepalingen uit de Wnb. Ook aantasting van essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest is in overtreding met de Wnb. Het broedseizoen loopt van circa maart t/m juli, maar kan bij sommige soorten eerder starten en/of later eindigen (zoals bij roek en boomvalk).
Indien de werkzaamheden in het broedseizoen (circa maart t/m juli) worden uitgevoerd dient gecontroleerd te worden of in de bomen rondom het plangebied potentiële jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. De controle op boomnesten dient plaats te vinden in het bladloze seizoen tussen circa december en maart. Indien nesten worden gevonden is nader onderzoek naar het gebruik ervan nodig. In onderstaand kader zijn de vervolgstappen samengevat.

Vervolgstappen jaarrond beschermde broedvogels:

- Uitvoeren werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli);
- Indien dit niet mogelijk is controle aanwezigheid potentiële jaarrond beschermde nesten in bladloze seizoen (circa december t/m maart);
- Indien nesten aanwezig zijn uitvoeren nader onderzoek. Hierbij zijn 2 tot 4 bezoeken noodzakelijk gedurende maart t/m half mei (BIJ12, 2017b). Hiervan is tenminste één bezoek nodig in juli/augustus voor laat broedende soorten, zoals wespendief en boomvalk.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In tabel 2.2 zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiszwaluw	5
IJsvogel	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte roodstaart	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (zwarte kraai en koolmees). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele algemene broedvogels waargenomen, zoals roodborst, winterkoning en merel. Het plangebied en de omgeving ervan bestaat landbouwpercelen (gras- en maïsland), bomen en struiken, twee plassen en kavelsloten. De landbouwpercelen bieden broedgelegenheid aan grondbroeders, zoals graspieper, kievit en scholekster. In de bosschages en bomen kunnen struweelvogels zoals roodborst, merel en winterkoning broeden. In de watergangen kunnen watervogels zoals waterhoen en meerkoet broeden.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden werkzaamheden niet uit te voeren in het

broedseizoen (circa maart tot en met juli[1]) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied en de nabije omgeving (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Gezien de hoeveelheid bomen en struiken binnen de invloedssfeer van het plangebied bij mast 152 is ongeschikt maken voorafgaand aan het broedseizoen hier praktisch niet haalbaar.
Overwogen kan worden daarom de werkzaamheden voor het broedseizoen te starten en te continueren in het broedseizoen. Dit is alleen toegestaan als de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied is uitgesloten.
Mocht dit laatste niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels
- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (maart t/m juli);
- Starten werkzaamheden voorafgaande aan broedseizoen en continueren in broedseizoen (niet toegestaan bij aanwezigheid jaarrond beschermde nesten);
- Indien bovenstaande niet mogelijk is dient een controle op broedgevallen plaats te vinden.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de NDFF zijn geen waarnemingen van vleermuizen gedaan in de wijde omgeving van het plangebied (2 km). De omgeving van het plangebied bestaat echter wel uit geschikt biotoop. Er is namelijk sprake van bomen, bosschages en diverse watergangen in de omgeving.
Aangenomen wordt daarom dat er wel leefgebied aanwezig is voor vleermuizen, maar dat het lage aantal waarnemingen een gevolg is van een lage onderzoeksinspanning.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

[1] Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

In de omgeving van het plangebied staat een boerderij op een afstand van circa 50 m. Andere bebouwing in de omgeving van het plangebied ontbreekt. Daarnaast staan er verschillende bomen in de omgeving. In de boerderij kunnen verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten aanwezig zijn en in de bomen kunnen verblijfplaatsen van boombewonende soorten aanwezig zijn. De bomen en de boerderij worden niet fysiek aangetast en daarmee blijven ook eventuele verblijfplaatsen intact. Wel kan sprake zijn van verstoring door gebruik van bouwverlichting.

Indien bouwverlichting wordt gebruikt op het werkterrein dient deze gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa april t/m oktober) uitsluitend op het werkterrein te worden gericht. Er mag geen lichtuitstraling naar de omgeving optreden. De genoemde periode kan langer dan wel korter duren afhankelijk van de weersomstandigheden, zoals de temperatuur.

Vervolgstappen verblijfplaatsen vleermuizen:
Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) door verlichting uitsluitend te richting op werkterrein.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.
In het plangebied en de omgeving ervan zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes kan worden uitgesloten.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is marginaal geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, vanwege het geringe oppervlak van het plangebied. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied is meer en geschikter foerageergebied aanwezig in de vorm van watergangen en enkele bosschages.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Bever	X		
Egel			X
Haas			X
Otter	X		
Ree			X
Steenmarter		X	
Wolf	X		

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water, maar een waterdiepte van minimaal 50 cm is een vereiste. In ondiep stromend water worden dammen gebouwd om de gewenste waterstand te krijgen. Doorgaans worden geen dammen gebouwd in watergangen breder dan 5 meter (Zoogdiervereniging, 2022).

Op circa 30 m ten noorden van mast 152 in het plangebied zijn sporen van de bever aangetroffen ten tijde van het terreinbezoek. Het betreft twee omver geknaagde berken (zie figuur 2.2). Een burcht is niet aangetroffen, maar vermoedelijk is wel een hol aanwezig in de zuidelijke oever onder de vegetatie bij de plas op circa 25 m van het werkterrein (zie figuur 2.3). Het werkterrein is middels een grondwal gescheiden van deze plas.
Uit waarnemingen blijkt ook dat de bever in en rondom deze plas diverse keren is waargenomen (NDFF, 2017-2022). Er zijn sporen gevonden in de omgeving van het plangebied (onder andere een sleepspoor op de oever) en op de provinciale weg N391 is een exemplaar aangereden. Op basis van het terreinbezoek is ingeschat waar het essentiële leefgebied van de bever is gelegen ten opzichte van het plangebied (zie figuur 2.4).
Het plangebied zelf bestaat uit laag kruidenrijk grasland en een verharde toegangsweg en vormt hierdoor geen essentieel leefgebied voor de bever. Verwacht wordt dat de plassen en de bosschages buiten het plangebied wel essentieel leefgebied vormen voor de bever. Deze zijn deels van het plangebied gescheiden door een grondwal. Het is echter niet uitgesloten dat de bever incidenteel het werkterrein doorkruist gezien de nabije ligging van de plas ten opzichte van het plangebied.

Verstoring door de werkzaamheden op aanwezige bevers dient te worden voorkomen. Daarom dienen de werkzaamheden overdag uitgevoerd te worden tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsondergang, aangezien de bever ’s nachts het meest actief is. Daarnaast dient het werkterrein ter hoogte van mast 152 afgerasterd te worden met een hekwerk om te voorkomen dat bevers het werkterrein betreden. Hierbij kan men gebruik maken van bijvoorbeeld worteldoek gespannen over een bouwhek wat wordt ingegraven in de grond of van een fijnmazig gaas.

Deze maatregel dient van tevoren afgestemd te worden met het bevoegd gezag (provincie Drenthe) omdat het een streng beschermde soort betreft (bescherming habitatrichtlijn). Tevens dient de maatregel te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Indien bovengenoemde maatregelen niet opgevolgd kunnen worden is een ontheffing benodigd voor de werkzaamheden.

Vervolgstappen leefgebied bever:

- Overdag werken tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsondergang;
- Afrasteren werkterrein en toegangsweg ter hoogte van mast 152 met een hekwerk, zodat bevers niet onverhoopt op het werkterrein komen. Hierbij gebruik maken van bijvoorbeeld worteldoek gespannen over een bouwhek en ingegraven in de grond of een hek met fijnmazig gaas;
  Deze maatregel dient van tevoren afgestemd te worden met het bevoegd gezag en moet worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.
- Indien bovenstaande niet mogelijk blijkt dient ontheffing aangevraagd te worden.

Figuur 2.2. Vraatsporen bever aan berken langs plas

Figuur 2.3. Vermoedelijke locatie van het beverhol in de begroeide oever (zwart omcirkeld) met uitstekende tak.

Figuur 2.4 Verwacht essentieel leefgebied van de bever ten opzichte van ligging werkterrein (blauw omkaderd).

Otter

In Nederland is de otter in de tachtiger jaren uitgestorven en ook in andere landen is de otter in aantal afgenomen. Momenteel komt de otter weer voor in Noordwest-Overijssel, Friesland, Gelderland en langs de Overijsselse Vecht.

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Maar ook in kustzones, rotskusten en estuaria. Ze leven in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. In brakke en zoute wateren (in Europa) komen ze alleen voor als er zoet water in de omgeving is, omdat ze dat nodig hebben voor het schoonhouden van hun pels en als drinkwater (Zoogdiervereniging, 2022).

In de omgeving van het plangebied zijn drie waarnemingen van de otter gedaan (NDFF, 2017-2022). De waarnemingen zijn afkomstig uit watergangen ten oosten van het plangebied welke in verbinding staan met de plassen ten noorden van het plangebied. Aannemelijk is dat de otter daardoor ook gebruik maakt van de plassen ten noorden van het plangebied bij mast 152. Bovendien zijn de plassen geschikt als leefgebied aangezien op de oevers bosschages en rietkragen aanwezig zijn waar gefoerageerd kan worden en schuilplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Het plangebied zelf bestaat uit laag kruidenrijk grasland en een verharde toegangsweg. Dit is ongeschikt als leefgebied voor de otter.
Verstoring van otters door de werkzaamheden dient te worden voorkomen. Hiervoor kunnen vergelijkbaar maatregelen als bij de bever genomen worden. De genoemde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol en te worden afgestemd met bevoegd gezag omdat het een streng beschermde soort betreft (bescherming habitatrichtlijn).

Indien bovengenoemde maatregelen niet opgevolgd kunnen worden is nader onderzoek naar het voorkomen en gebruik van (de omgeving van) het werkterrein door de otter noodzakelijk.

Vervolgstappen leefgebied otter:
- Overdag werken tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsondergang.
- Afrasteren werkterrein en toegangsweg (zie maatregel bij bever);
- Indien bovenstaande niet mogelijk nader onderzoek uitvoeren door het plaatsen van wildcamera's bij de plassen en/of het zoeken naar sporen gedurende twee inventarisatierondes in de wintermaanden.

Steenmarter
De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt (Zoogdiervereniging, 2022).

In het plangebied zelf is geen sprake van potentiële verblijfplaatsen, zoals bosschages, gebouwen of grote holen in de grond. Deze kunnen wel aanwezig zijn in de bosschages ten zuiden van de plassen. Deze blijven echter intact gedurende de werkzaamheden.
Gezien de kleine omvang van het plangebied en het ontbreken van opgaande structuren in het plangebied zoals struiken of heggen betreft het plangebied ook geen essentieel foerageergebied voor steenmarters.

Wolf
Wolven leven in heel verschillende leefgebieden, van toendra en steppen tot aan bos- en cultuurlandschap. Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. Deze gebieden bieden namelijk vaak veel dekking en er leven veel reeën. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen (Zoogdiervereniging, 2022).
Gezien de kleine omvang van het plangebied en de ligging van het plangebied in een grotendeels open landbouwgebied is er geen sprake van essentieel leefgebied van de wolf.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen
Het plangebied betreft een lage kruidenrijke vegetatie en een verharde toegangsweg. Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor algemeen voorkomende (vrijgestelde) zoogdieren zoals muizen (bijvoorbeeld veldmuis en aardmuis), haas, mol, ree en konijn. Door de

voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Drenthe geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.6 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde amfibieën Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Groene kikker onbekend	X		

Uit de bureaustudie komen enkele waarnemingen van groene kikkers naar voren (NDFF). Het is niet bekend of het hier gaat om de beschermde poelkikker. Op circa 1,7 km ten zuidwesten van het plangebied zijn echter waarnemingen van poelkikkers bekend (NDFF). Daarom wordt de soort meegenomen in voorliggende toetsing.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden (RAVON, 2022).

De plassen ten noorden van het plangebied bij mast 152 zijn geschikt als leefgebied van de poelkikker. Het is echter onbekend of de soort hier voorkomt.
Er worden geen werkzaamheden in deze plassen of de oevers ervan verricht waardoor voortplantings- en overwinteringshabitat intact blijft. Het werkterrein zelf vormt geen geschikt overwinteringsgebied aangezien er sprake is regelmatige betreding van het terrein (de mastlocatie en de toegangsweg). Overwinteringsgebied is naar verwachting aanwezig in de oevers langs de plassen waar ook bosschages aanwezig zijn. Het is echter niet uitgesloten dat de poelkikker gedurende de trekperiode op het werkterrein terecht komt.

Daarom wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten actieve periode uit te voeren. Deze loopt van circa maart t/m september. Een andere optie is het afrasteren van het werkterrein middels een raster, bijvoorbeeld met een worteldoek. Dit worteldoek dient tenminste 50 cm hoog en 10 cm ingegraven te worden in de bodem (BIJ12, 2017). Indien ook dit niet mogelijk is dient nader onderzoek naar de poelkikker te worden uitgevoerd in het plangebied.

Vervolgstappen leefgebied poelkikker

- Werken buiten de actieve periode (loopt van circa maart t/m september) en niet in de oevers van de plassen werken;
- Indien bovenstaande niet mogelijk is dient het werkterrein afgerasterd te worden (kan gecombineerd worden met de afrastering voor bever en otter);
- Indien dit niet mogelijk is dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar aanwezigheid poelkikker. Hiervoor zijn twee veldbezoeken in mei en juni nodig waarbij geluisterd wordt naar kooractiviteit.

2.3.6 Zorgplicht

In het plangebied kunnen landzoogdieren (zoals muizen, haas en konijn), amfibieën (zoals bruine kikker en kleine watersalamander), planten en insecten voorkomen.

Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.11.

Tabel 2.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	• Stapvoets rijden en één richting opwerken. • Maaiwerkzaamheden op een hoogte van minimaal 10 cm uitvoeren;
Amfibieën	• Stapvoets rijden en één richting opwerken; • Niet werken in vorstperioden in of langs het water.
Insecten en planten	• Niet meer vegetatie maaien dan nodig voor de inrichting van het werkterrein.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Bargerveen en ligt op 14 km ten zuidoosten van het plangebied (zie figuur 2.5). Dit gebied is aangewezen op basis van de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn. Binnen een straal van 20 km liggen geen andere Natura 2000-gebieden.

Figuur 2.5. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (zwart omcirkeld). Bron: Ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een realisatiefase. Er is daardoor hoogstens sprake van tijdelijke effecten.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie tijdens (enkel) de realisatiefase niet op voorhand uit te sluiten.

De voorgenomen activiteiten als gevolg van het planvoornemen zijn bij de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering per 1-7-2021 voor wat betreft stikstofdepositie vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht. Per 2-11-2022 is dit besluit door de Hoge raad echter vernietigd. Daarom is nu voor de werkzaamheden een stikstofdepositieberekening in de nieuwste versie van AERIUS benodigd en dient de uitkomst beoordeeld te worden. Deze berekening zal uitgevoerd worden door Antea Group.

2.5 NNN en natuur buiten NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 2.400 meter ten zuidwesten van het plangebied (zie figuur 2.6).

De dichtstbijzijnde gebieden met een natuurbeheertype liggen buiten NNN op circa 30 m van het plangebied (zie figuur 2.6). Het gaat om verschillende gebieden met het natuurbeheertype 'droog bos met productie' (N16.03). Deze zijn weergegeven in figuur 2.7.
Aangezien er geen sprake is van beleid omtrent externe werking in de provincie Drenthe zijn vervolgstappen niet aan de orde.

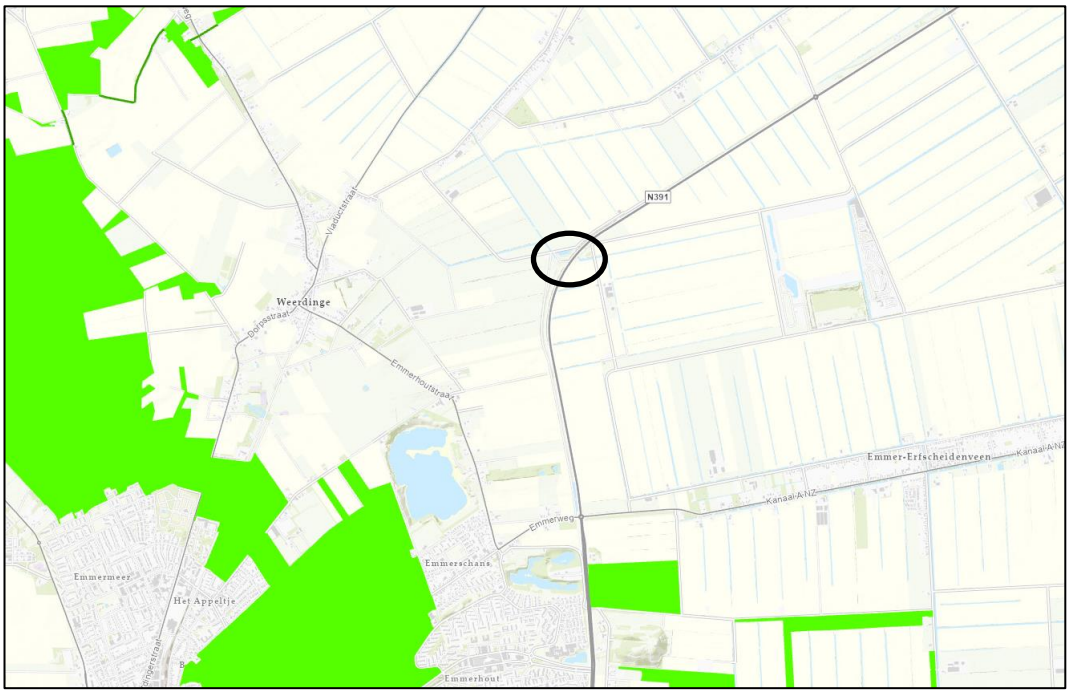

Figuur 2.6. Ligging van het plangebied (zwart omcirkeld) ten opzichte van het NNN. Bron: Website provincie Drenthe

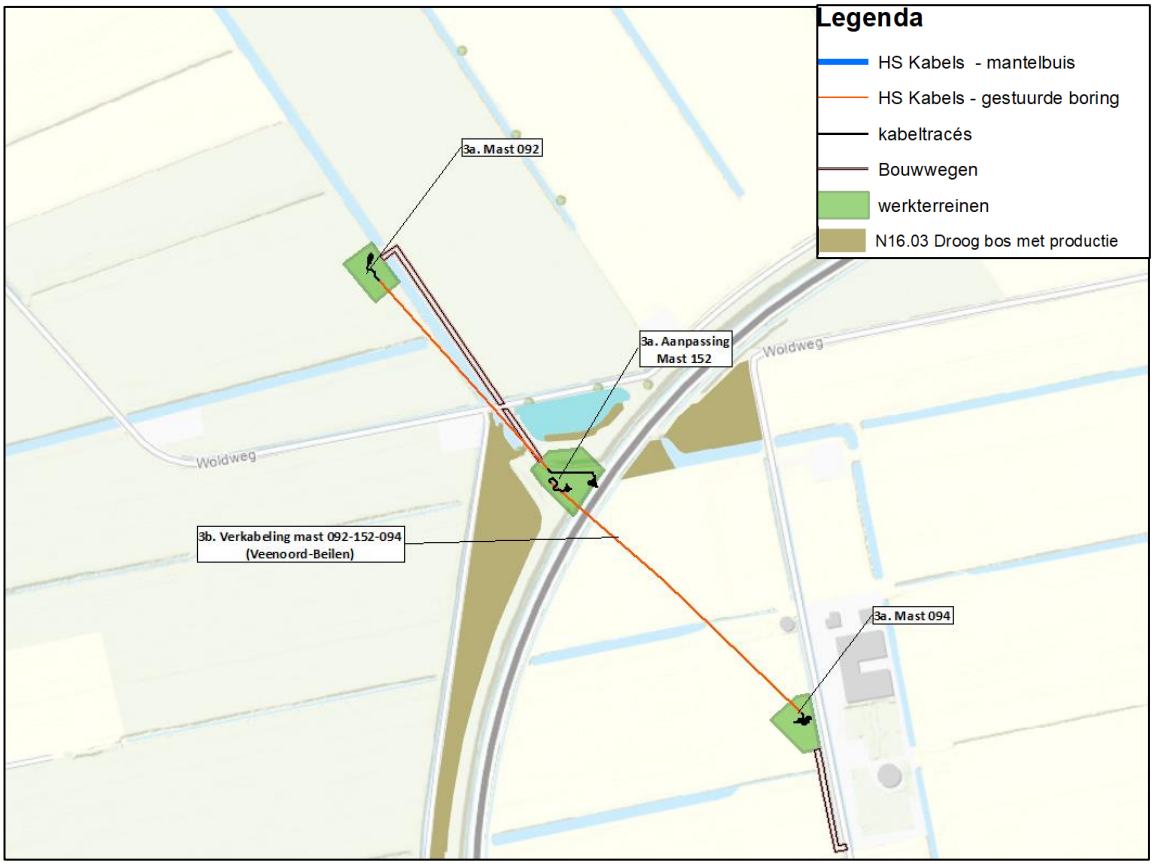

Figuur 2.7. Aangewezen natuurbeheertypen in omgeving van het plangebied. Bron data: Website provincie Drenthe

2.6 Overig provinciaal beleid Drenthe

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

In het natuurbeheerplan van de provincie Drenthe is beleid opgenomen voor het ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer). In de hele provincie zijn hiervoor zogenaamde zoekgebieden aangewezen waarbinnen een agrariër subsidie kan aanvragen voor beheermaatregelen, bijvoorbeeld voor het realiseren van bloemrijke akkerranden.

Het plangebied is deels gelegen in het zoekgebied voor open akkerland (zie figuur 2.8). Onbekend is op de percelen ANLb van toepassing is en daarmee beheersmaatregelen uitgevoerd worden. Indien dit het geval is mogen de werkzaamheden niet in strijd zijn met de doelen van het beheer.
Geadviseerd wordt om bij het agrarische collectief van Drenthe (Agrarische Natuur Drenthe) dan wel de eigenaren van de percelen waarin het plangebied is gelegen te verifiëren of ANLb op het perceel van toepassing is. In dat geval zijn mogelijk maatregelen benodigd.

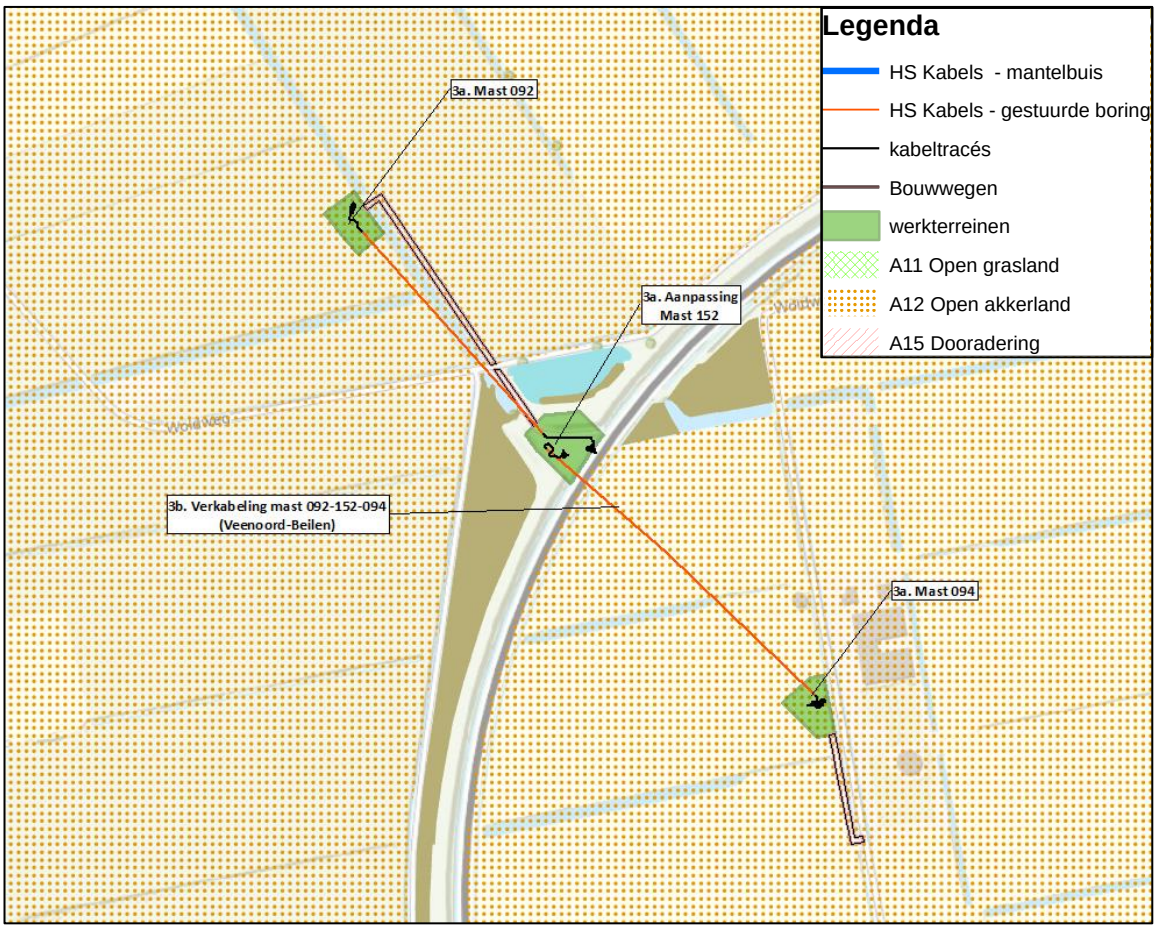

Figuur 2.8: Ligging zoekgebied open akkerland ten opzichte van het plangebied. Bron data: Website provincie Drenthe

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Effecten op potentieel beschermde houtopstandenzijn daarom niet relevant voor voorliggend planvoornemen.

3 Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

In de omgeving van het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, jaarrond beschermde broedvogels, otter, bever en poelkikker. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest in bomen	Ja, mogelijk nesten in bomen rondom het plangebied	Ja, indien in broedseizoen gewerkt wordt. Zie tabel 3.2	Ja zie tabel 3.3 of (in tweede instantie) tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in o.a. bosschages, bomen en landbouwpercelen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Holtes in bomen nabij het plangebied geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (bever)	Leefgebied aanwezig in plassen ten noorden van plangebied.	Ja, indien maatregelen niet opgevolgd kunnen worden. Zie tabel 3.2	Ja zie tabel 3.3 of (in tweede instantie) tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (otter)	Leefgebied aanwezig in plassen ten noorden van plangebied.	Ja, indien maatregelen niet opgevolgd kunnen worden. Zie tabel 3.2	Ja zie tabel 3.3 of (in tweede instantie) tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Amfibieën (poelkikker)	Mogelijk leefgebied aanwezig in plassen ten noorden van plangebied.	Ja, indien maatregelen niet opgevolgd kunnen worden. Zie tabel 3.2	Ja zie tabel 3.3 of (in tweede instantie) tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is indien maatregelen zoals beschreven in tabel 3.3 niet kunnen worden opgevolgd. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen, zoogdieren (otter en bever) en amfibieën (poelkikker). De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2 Beschrijving nader onderzoek

Soort	Onderzoeksmethode
Vogels met een jaarrond beschermd nest in bomen	• Controle op jaarrond beschermde nesten in het bladloze seizoen (circa december t/m maart). • Wanneer nesten aanwezig zijn uitvoeren nader onderzoek. Hierbij zijn 2 tot 4 bezoeken noodzakelijk gedurende maart t/m half mei (BIJ12, 2017b). Hiervan is tenminste één bezoek nodig in juli/augustus voor laat broedende soorten, zoals wespendief en boomvalk.
Zoogdieren (otter)	• Nader onderzoek door het plaatsen van wildcamera's bij de plassen en/of het zoeken naar sporen gedurende twee inventarisatierondes in de wintermaanden.
Amfibieën (poelkikker)	• Twee veldbezoeken in mei en juni waarbij geluisterd wordt naar kooractiviteit.

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Vogels met een jaarrond beschermd nest in bomen	• Uitvoeren werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli); • Indien dit niet mogelijk is controle aanwezigheid potentiële jaarrond beschermde nesten in bladloze seizoen (circa december t/m maart); • Indien nesten gevonden worden uitvoeren nader onderzoek naar gebruik ervan (zie tabel 3.2).
Algemene broedvogels	• Werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).

Vleermuizen	• Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) door verlichting uitsluitend te richting op werkterrein.
Zoogdieren (bever en otter)	• Overdag werken tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsondergang; • Afrasteren werkterrein en toegangsweg ter hoogte van mast 152 met een hekwerk, zodat bevers niet onverhoopt op het werkterrein komen. Hierbij gebruik maken van bijvoorbeeld worteldoek gespannen over een bouwhek en ingegraven in de grond of een hek met fijnmazig gaas. *Deze maatregel dient van tevoren afgestemd te worden met het bevoegd gezag en moet worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.*
Amfibieën (poelkikker)	• Werken buiten de actieve periode (circa maart t/m september) en niet in de oevers van de plassen werken. • Alternatief is het afrasteren van het werkterrein met worteldoek (zie hoofdstuk 2.3.5). Dit kan gecombineerd worden met afrastering voor bever en otter.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.6 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	• Stapvoets rijden en één richting opwerken. • Maaiwerkzaamheden op een hoogte van minimaal 10 cm uitvoeren
Amfibieën	• Stapvoets rijden en één richting opwerken. • Maaiwerkzaamheden op een hoogte van minimaal 10 cm uitvoeren • Niet werken in vorstperioden
Insecten en planten	• Niet meer vegetatie maaien dan nodig voor de inrichting van het werkterrein.

3.2 Natura 2000

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Bargerveen op 14 km afstand van plangebied.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, stikstofdepositieberekening met nieuwste versie van AERIUS wordt uitgevoerd door Antea Group. Besluit voor tijdelijke vrijstelling bouwprojecten op 2-11-2022 vernietigd door Hoge raad.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nader te bepalen o.b.v. uitkomsten stikstofdepositieberkeningen

3.3 NNN en natuur buiten NNN

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden en natuur buiten NNN opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 30 meter (natuur buiten NNN) en circa 2.400 m (NNN)
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee, aangezien de provincie Drenthe geen externe werking kent.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.4 Overig provinciaal beleid

Het plangebied is deels gelegen binnen het zoekgebied voor open akkerland (zie figuur 2.8). Geadviseerd wordt om bij het agrarische collectief van Drenthe (Agrarisch Natuur Drenthe) dan wel de eigenaren van de percelen waarin het plangebied is gelegen te verifiëren of ANLb op het perceel van toepassing is. In dat geval zijn mogelijk maatregelen benodigd.

3.5 Beschermde houtopstanden Wnb

Er is bij voorliggend planvoornemen geen sprake van aantasting van onder de Wnb beschermde houtopstanden. Er zijn voor wat de Wnb betreft geen vervolgstappen aan de orde.

Literatuurlijst

BIJ12, 2017a. Kennisdocument bever (Castor fiber). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument buizerd (Buteo buteo). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument poelkikker (Rana lessonae). Versie 1.0, juli 2017.

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten.

Overig
Provincie Drenthe
NDFF
Street Smart
www.floron.nl
www.ravon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zicht op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
3) 'andere soorten'(onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: ‘in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid’ (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.

Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

> Het is verboden:
> a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
> b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
> c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:
- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een ´passende beoordeling´. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling.

Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".
Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Hierin is een vrijstelling van Wnb-vergunningplicht opgenomen voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb). Er hoeven ten behoeve van een Wnbvergunningaanvraag (gebiedsbescherming) voor een project dus geen berekeningen en daarbij behorende beoordeling van de stikstofdepositie voor de realisatiefase meer plaats te vinden.
De vrijstelling geldt in theorie niet voor het vaststellen van een ruimtelijk plan (bijvoorbeeld een bestemmingsplan) (de plantoets Wnb) waarbij voor de ontwikkeling ook een aanlegfase aan de orde is. De vrijstelling geldt alleen voor de projecttoets in het kader van de Wnb-vergunningprocedure. Echter, omdat ervan uitgegaan wordt dat voor het project (als de ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt, wordt uitgevoerd) een vrijstelling geldt, wordt deze vrijstelling ook toegepast in de plantoets Wnb gebiedsbescherming.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
    - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan

- de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingszones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb
Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.
De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.
De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.
De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
    - wegbeplantingen;
    - beplantingen langs waterwegen, en
    - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenontheffing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening.

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd[2]. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

---

[2] Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2022) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlenen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.